

У центрі школах перший дзвоник уже не пролунає...
2 стор.

Сирі яйця пити небезпечно
5 стор.

Найкращі огірки – зі шпалери
6 стор.

Найкращі огірки – зі шпалери
6 стор.

Експедиція українських журналістів на полях «Агропродсервісу»

Для стабільно високих результатів врожайності слід постійно експериментувати з агротехнологіями і сортами. Про це та багато іншого команда журналістів всеукраїнського Інтернет-видання Latifundist.com розмовляла з директором ПАП «Агропродсервіс» Андрієм Бараном у рамках АгроЕкспедиції «Соля 2017».

– За рахунок чого в «Агропродсервісі» вдається досягти такої стабільної врожайності?
– Ми вчимося працювати у складних погодних-кліматичних умовах. Скажімо, пізня сіва не дала можливості пшениці нормально кущитися. Вона вийшла із зими ослабленою, з розрідженими посівами. Тому на перше місце поставили питання агротехнологій, регуляції, підживлення мікроелементами, що забезпечує хороший результат.

– Як у вас змінювалася структура посівних площ, чому вирішили збільшити площі під горох?
– Структура у нас стабільна. Так, гороху збільшили на 900 га, але це не настільки суттєво. По інших культурах все без змін. Цукрові буряки посіяли в межах тих же 4 тис. га. Сої та кукурудзи – приблизно по 6,5 тис. га. Ярий ячмінь – близько 2 тис. га. Пшениця та інші зернові – 9 тис. га. Головне тут – чітко дотримання сівозміни з урахуванням попередників.

– Повернемося до теми нашої АгроЕкспедиції – сої. Як результати в цьому році очікуєте?
– Багато чого буде залежати від ситуації до моменту збирання. Посіви в хорошому стані. За агротехнологічними операціями зробили

все, що планували. Розраховуємо її отримати 3–3,5 т/га «залізно», а то й більше. Через посуху у минулі роки ми істотно не добирали сої. В цьому році ми використали багато нових посухостійких сортів і на товарних посівах, і на насінневих ділянках.

– Ви увійшли до асоціації «Дунайська соя». На що розраховуєте?
– Поки все тільки починається. Подивимося, як далі буде. «Дунайська соя» – це бренд, який ми хочемо використовувати в майбутньому для експорту нашої продукції. Ми не вирощуємо ГМО-продукти, а вступ у цю асоціацію означає нові рішення, нові технології і нові перспективи.

– Які завдання поставили перед собою ПАП «Агропродсервіс» у році-линиці?
– Отримувати по 10 т/га пшениці. Це повинно стати нормою. Звичайно, в цілому по компанії цього досягти буде важко. У її структурних підрозділах є різні землі, тому до кожного з них підходимо диференційовано: пшениці збирати 8–10 т/га, рапу отримувати 4 т/га, гороху – 5 т/га, кукурудзи – 10–12 т/га.

– Що робите, аби ці показники стали для вас повсякденною нормою?
– Звичайно, на першому місці сорти і гібриди.

У нас десятки випробувань. На демополях посіяно 65 сортів пшениці, близько 60 сортів згадуваної сої. У нас є такий цікавий захід, як «Нове зернятко», щорічно проводимо чемпіонати врожайності по кукурудзі і цукровому буряку. Ті, хто купує у нас насіння, мають змогу наочно побачити весь технологічний ланцюжок його підготовки – вирощування, збирання та визначення урожайності.

Запрацював обласний антирейдерський штаб

На жаль, в останні кілька років збір урожаю – гаряча пора не лише для аграріїв, а й нечистих на руку дільків та злодіїв. Трапляються випадки захоплення майна, вирощеного збіжжя, земельних паїв тощо.

Деякі господарства на місцях, передусім на півдні України, створюють загоны самооборони. Ухвалені Верховною Радою антирейдерський закон не працює як слід. Залишається недосконалою система ведення державного земельного кадастру та реєстру речових прав. Тому цілком логічним стало протокольне доручення Кабміну про утворення оперативних республіканського і обласних штабів з питань протистояння рейдерським захопленням землі та врожаю.

До складу штабу Тернопільщини увійшли перші особи ОДА, управління юстиції, Національної поліції, СБУ, прокуратури, департаменту АПК, ради сільгоспідприємств та асоціації фермерів.

На першому засіданні обласного штабу під головуванням заступника голови ОДА Івана Крисака визначено завдання та форми роботи з протидії рейдерству на Тернопільщині. Подібного характеру прояви у нашій області мали місце у зв'язку з розпадом агрохолдингу «Мрія».

Засідання штабу проводитиметься щотижня на основі моніторингу стану справ на місцях та звернень власників земель чи збіжжя.

Андрій ДНІСТРЯНЕЦЬ

Сільський господар

Громадсько-політична газета Тернопілля

ПЛЮС Програма ТБ на наступний тиждень

№ 13, середа 16 серпня 2017 року | Заснована у квітні 2017 року. Виходить щотижня. 6 сторінок. Більше новин на сайті: www.teren.in.ua

Хто спіймав козу за роги, тому світить удача!

На Тернопільщині відтепер є пам'ятник козі, від якої походить назва містечка Козова та ще з десятка галицьких сіл і селищ.

«Де коза ходить, там земля родить», – простий і глибокий зміст цієї приказки, що виписана на скульптурі кози, яку минулої неділі відкрили на центральній площі містечка Козова. Козівський селищний голова Ярослав Адамів не приховує задоволення від того, що аграрно-розважальний «КозаФест», який цьогоріч відбувся вдруге, збирає у районному центрі найбільше учасників, прихильників і гостей. А вже в цьому образі живе історія містечка, назва якого відображає літисячолітню традицію шанобливого ставлення містян до кізко-годувальниць, які в часи лихоліть врятували не одну родину.

Оригінальну скульптуру кози виготовив знаний майстер художнього ковальства Віталій Комонько, а про

роботі агропідприємств сьогодні є можливість робити інвестиції у культуру, духовність, розвиток дитячої творчості та виховання підростаючого покоління в любові до рідного краю.

Вітаючи козівчан з фестинами, Іван Чайківський провів аналогію з американським містом Чикаго, де встановлений багато років тому пам'ятник бичу символізує наполегливість і прагнення творити достаток. «Хто спіймає козу за роги, тому обов'язково світитиме удача!» – пожуривав Іван Адамівич.

Така можливість – взяти козу за роги – була у кожного присутнього

на фестинах, адже, крім скульптурної тваринки, було й чимало живих козуньок, які не лише пройшлися парадною площею, а й змагалися у конкурсі козячої краси. Міс «КозаФест» обирали оплесками. Найбільші овації збрала коза Маня Мирослави Блавицької. Усіх кіз – учасниць параду – організатори відзначили преміями, а Маня стала справж-

Ганна МАКУХ
Фото Ярослава СТАРЕПРАВА

Новатори фермерського руху

25 сходинок успіху «Аванто»

Одне з перших фермерських господарств Тернопільського району – «Аванто» – ще у 1992 році сміливо започаткувало нові економічні відносини на селі. І добило вагомих результатів господарської діяльності.

З Іваном Мричком, керівником фермерського господарства «Аванто», познайомився рік тому. Тоді довідався про його життєві перипетії і головне, що на цьогорічного Спася його підприємству виповнюється 25 ювілейних років. Отож цей час настав, і ми знову розмовляємо.

– Іване Васильовичу, чому своє господарство назвали так?
– «Аванто» у перекладі близько до понять «ризик» і навіть «авантюра» в позитивному сенсі. І це відпові-

У «Мшанецькому» справили «квітку»

У приватному акціонерному товаристві «Мшанецьке» Тербовлянського району успішно завершили збір ранніх зернових і намолотили рекордний урожай за всі попередні роки – понад 7 тисяч тонн збіжжя.

З директором господарства Петром Іліщук, який уже сорок років працює в аграрній сфері, ми зустрілися на живому полі, де місцеві хлібороби завершували обмолот пшениці. Настрій у Петра Васильовича був піднесений, тож охоче розповідав про життя. Минулий рік для його колективу був одним із кращих за всю його історію.

Тут збрали 6400 тонн ранніх зернових на 1100 га. А цьогоріч на меншому зерновому кліні валовий збір збіжжя на 500 тонн більший торішнього.

«Технології, які ми опанували, – каже мій співрозмовник, – дають змогу досягти вагомих результатів. Сьогодні ми вже не просто говоримо про новинки, а про комплексну систему – обробку ґрунту, підживлення, якість насіння, добір високопродуктивних сортів, догляд і захист рослин. Так системно працюємо роки п'ятнадцять. Третину площ оремо, на іншій третині здійснюємо поверхневий обробку, а решту обробляємо методом розпушування ґрунту. Немає необхідності кожного року орати весь земельний масив, але один раз на три роки це зробити на глибину 30–32 см обов'язково, аби не створювалася ґрунтова підшва і щоб уникнути ненормального розвитку кореневої системи».

У «Мшанецькому» добре розуміють, що виростити збіжжя – це лише

половина справи. Його треба ще й вигідно продати. Маючи складські приміщення на сім тисяч тонн зерна, тут не поспішають продавати урожай прямо з поля. Торік, наприклад, експортували 2 тисячі тонн пшениці і 200 тонн ріпаку. Цьогоріч уже також уклали вигідні договори на експорт збіжжя.

Орієнтир – на максимально обґрунтовані затрати

На сьогодні мшанецьке господарство має 300 голів ВРХ. Правда, прибутки від нього не надто великі, але тваринництвом займаються з кількох причин.

(Закінчення на 3-й стор.)

АГРОПРОДСЕРВІС

КОМЕРЦІЙНА ПРОПОЗИЦІЯ

ПАП «Агропродсервіс» у 2017 році реалізує насіння наступних культур

Сорт	Оригінар	Клас	Норма висіву	Ціна 1 т насіння	Ціна 1 т насіння з ПДВ, грн
Ячмінь озимий:					
Луран	«Оксва Експеро Пріаєр»	ПД/С	3,5 - 4,0	-	6500
Пшениця озима:					
Богемія	«Селен, в.с., Чехія»	ПД/С	3,0 - 4,5	-	8000
Бодніск	«РАДІ Чехія»	ПД/С	3,5 - 5,5	-	8000
Кубус	«КВС Деліа Габіа, Італія»	ПД/С	3,0 - 4,0	-	8500
Колонія	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	4,5 - 5,0	-	8500
Іліас	«Імперіо Аванто Біле Гіа, Італія»	ПД/С	4,0 - 4,5	-	8000
Мудан	«Бордван Вентурі Італія»	ПД/С	3,0 - 4,0	-	8500
Прідніпровська	«Оксва Експеро Пріаєр»	ПД/С	5,0 - 6,0	-	6900
Астарт	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	5,5 - 6,0	7100	-
Дарінка Київська	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	5,5 - 6,0	7100	-
Дарунок Поділля	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	4,5 - 5,5	-	6900
Калачка	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	4,5 - 5,5	7100	-
Новосмулівка	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	5,0 - 6,0	7100	-
Сотніця	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	5,0 - 6,0	-	6500
Достаток	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	4,5 - 5,5	-	6500
Зірка	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	5,5 - 6,0	-	6500
Кравділ	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	ПД/С	5,0	-	6500
Щелірка Київська	«Інтерпол Інтернаціонал Ріосервіс, Італія»	Л/С	5,0 - 5,5	7100	-
Ріпак озимий					
Бенефіт (сорт)	«Селен, в.с., Чехія»	ПД/С	0,65 - 0,7	-	1 п.о. - 800

Усі насіння ретельно доглядають до належних насінних кондицій на власному спеціалізованому заводі «КІМБІЯ» (Королівство Данія). Фахівці в Біо-Біо по 1 тону і більше. Можливо провести протруєння насіння, як своїми так і Вашими препаратами.

ПАП «Агропродсервіс»
47734, с. Мстасіа,
Тернопільський р-н,
Тернопільська обл.

OLEKCAHDP
Тел.: (067) 483 21 35
Email: ags.dbut@gmail.com

www.agroproserservice.com.ua

приватне підприємство
Землевласник-СЛ

- приватизація земельних ділянок
- землевпорядні та геодезичні роботи
- виготвлення кадастрових номерів

Знижки учасникам АТО

м. Тернопіль Пр-т. С. Бандери 34А, 2 в.м. Кривоноса 10 (четвертий поверх)
тел. 52-02-07, 42-42-70, (067) 354-65-67

Найдешевші
ПОЛЬСЬКІ
мінеральні добрива в Україні

супер-фосфат – 7 700 грн. за 1 т
аміачна селітра – 7 700 грн. за 1 т

з доставкою

тел. регіонального директора
067 721 44 43 Ігор Євгенівич

Маразм!

Міністр соцполітики заявив, що українці забагато їдять

Українці витрачають на їжу по лівину заробітку не тому, що мало заробляють, а тому, що багато їдять. Таке в ефірі одного з українських телеканалів заявив міністр соцполітики Андрій Рєва (на знімку – в центрі). Він сказав, що німці витрачають на їжу всього 14%, у той час як українці треба щомісяця відкладати 50% прибутку для купівлі продуктів. За його словами, це не економічна, а культурна проблема.

Позиція Аграрної партії з приводу поради уряду українцям сидати на дієту

Аграрна партія України застерігає безвідповідальність уряду в особі міністра соцполітики Андрія Рєви по відношенню до громадян України. Більш ніж половина українців, згідно з дослідженням Research & Branding Group, рівною мірою економить не лише на харчач, а й на одязі та взутті. Для українців, що в останні роки живуть не багатокраще за африканців, це ще й питання ризику різних захворювань. За статистикою, рівень споживання м'яса в Україні становить 64% від рекомендованої МОЗ норми, молока – 55%, риби – 43%, фруктів і

Вітаємо!

Фельдшер з Тернополя Ольга Кушнір – володарка «Медичного Оскара»

9 серпня в Національній філармонії у Києві відбулася церемонія нагородження кращих медиків України високою відзнакою – «Орденем святого Пантелеймона». Це найголівніша громадська відзнака, створена за підтримки глав усіх християнських церков в Україні, Міністерства охорони здоров'я та Національної академії медичних наук.

Півтора місяця у Тернопільській РДА підприємствам відмовляють у послугах державної реєстрації

Юридичні особи та ФОПи, які працюють на території Тернопільського району і котрим потрібні які-небудь реєстраційні дії, зараз наповнюють бюджет Тернополя. Схоже, владу в районі це не дуже хвилює.

Для органів влади і місцевого самоврядування це завжди було питанням номер один – чим більше зареєстровано на території підприємств, тим краще для місцевого бюджету, куди від цих структур щось таки капає. Але у реєстраційній службі Тернопільської райдержадміністрації, яка знаходиться в Тернополі по вул. М. Криwonosa, 10, порожньо: півтора місяця тому звільнилася державний реєстратор, пішла з посади і керівник відділу, яка також мала повноваження державного реєстратора. Нових кадрових призначень упродовж такого досить тривалого часу керівництво Тернопільської райдержадміністрації не спромоглося забезпечити. Через те не дивно, що група підприємців, які живуть і працюють у Тернопільському районі, не отримавши відповідних послуг у РДА, приїхала в редакцію газети «Сільський господар плюс».

Бліц-інформ

Європейський інвестбанк має намір виділити 37 млн євро

на збільшення видобутку природного газу в Україні. А повна вартість проекту становить 98 млн євро. Проект спрямований на збільшення видобутку природного газу шляхом установки нових газоконденсаторних установок і установок для очищення газу на деяких газових родовищах України.

Нагадаємо, Європейський інвестиційний банк має намір також виділити національній енергетичній компанії «Укренерго» 130 млн євро на реконструкцію електричних підстанцій. Загальна вартість цього проекту – 280 млн євро.

Експорт українських товарів до Канади зріс на 73,4%

«За січень-травень 2017 року експорт товарів до Канади зріс на 73,4%, якщо порівнювати з 5 місяцями 2016-го», – йдеться в повідомленні прес-служби Мінекономрозвитку.

У грошовому еквіваленті різниця порівняно з попереднім роком складала \$8,3 млн. У відомстві уточнили, що в експорті з України до Канади за 5 місяців ц. р. були присутні поставки за 152 новими товарами підпозиціями.

Оренду держземель під сади продовжено до 25 років

Кабінет Міністрів України врахувавши пропозиції асоціації «Укрсадрпром» щодо продовження до 25 років строку оренди земель сільськогосподарського призначення державної власності для закладання багаторічних насаджень.

Відповідне рішення передбачено Постановою КМУ від 7 червня 2017 року №413. Зауважимо, що земельні аукціони проводяться на умовах оренди земель сільськогосподарського призначення державної власності на строк не більше семи років.

Мілішає молочна ріка України

За підсумками 6 місяців нинішнього року, усіма видами господарств вироблено 5,07 млн т молока, що на 0,9% менше, ніж за аналогічний період 2016 р. Згідно з повідомленням «Економічного дискусійного клубу», обсяги експорту молочної продукції у січні-червні склали 356 тис. т, що у 2 рази більше, ніж в аналогічному періоді минулого року.

Ольга ЗАДОРЖНА

До речі, на чотири, а може й більше шкіл поменшає цього року і в нашій області, а 8 шкіл понижені у ступені. Причиною цього є мала кількість дітей у них. Якщо проаналізувати всі навчальні заклади, то, каже Ольга Хома, щоб мати «правильну» їх наповненість, з 822 шкіл області треба було б закрити їх більше трьохсот. Звичайно, цього ніхто не буде робити водночас, але оптимізацію шкіл все ж поступово треба робити, вважає вона.

Гаманець

- Ціни на основні продукти харчування на гуртово-роздрібному сільськогосподарському ринку в Тернополі ТОВ «ВІП-МАРКЕТ» (вул. Шептицького, 26-6) станом на 15 серпня 2017 р.

Субсидіантів – під... мікроскоп

Найближчим часом отримувачів субсидій можуть перевіряти спеціальні інспектори. В уряді розглянули законопроект, який дозволить створити нове відомство – соціальну інспекцію, що перевірятиме матеріальне становище претендентів на отримання субсидій. Якщо закон приймуть, то відомство створять 1 січня 2018 року, а запровадять воно з 2019-го.

Уже до кінця нинішнього року у Мінсоцполітики планують сформувати єдиний реєстр отримувачів субсидій. Соцінспектори працюють і зараз, але автори законопроекту запевняють, що якість їх роботи вкрай низька. Мовляв, здебільшого вони перевіряють допомогу, яку надають при народженні дитини.

Таке бажання контролювати людей спровокувало жваве обговорення серед населення. Здебільшого люди сприймають його негативно. Бо, кажуть, два роки тому уряд запровадив новий механізм призначення субсидій, аби не так відчутно відбилась на українцях підвищення ціни на газ. А тепер, коли до високої ціни на блакитне паливо усі звикли, для держбюджету було б вигідно суттєво скоротити кількість людей, які користуються субсидіями. Адже на соціальну допомогу держава щорічно витрачає сотні мільярдів гривень, а це майже 40% від усього бюджету країни(!). Тому торік почали перевіряти соціальні видатки на предмет пошуку правопорушників. Мінфін порухався, що майже 730 мільйонів гривень субсидій щомісячно виплачували неправомірно. Тільки на Тернопільщині за минулий рік, за словами директора департаменту соціального захисту населення ОДА Вадима Боярського, сума таких нараховувань склала понад 2 мільйони гривень. Якщо громадянин подав недостовірну інформацію, при виявленні цього він повинен добровільно повернути державі усі нараховані кошти. Коли ж субсидіант не визнає провини, то може оскаржити рішення соцзахисту у суді.

Однак найбільшчим часом вимоги до субсидіантів можуть посилити, а «стиль їхнього життя» буде під «мікроскопом» нових ревізорів, які матимуть більше повноважень. Вони перевірятимуть те, що не можна перевірити з допомогою електронних систем. До найсуттєвіших порушень, які не виявляються зараз, але впливають на розмір допомоги, належать неофіційне працевлаштування, робота членів сім'ї за кордоном, проживання людей у незареєстрованому цивільному шлюбі, неповний офіційний дохід, коли реальна зар-

плата вища від офіційної, або є незадекларовані доходи. Не позаздриш у цій ситуації і самим інспекторам. Аби дізнатись таку інформацію, їм треба не лише перевірити матеріальний стан отримувачів субсидій, а й вивідувати у сусідів та знайомих, хто з ким живе, чи не поїхав хтось на заробітки, чи не передають родичі з-за кордону гроші і т. д. А от щодо перевірки «способу життя», інспектор має зайти у дім чи квартиру. Не факт, що люди з радістю відкриватимуть їм двері, боячись поширення сьогоднішніх шахраїв, які приходять під виглядом

Кінець літа завжди асоціюється з початком нового навчального року. Вже зараз шкільна тема активно обговорюється і серед батьків, і серед освітян.

У чотирьох школах перший дзвоник уже не пролунає...

Аби мати «правильну» наповненість шкіл, в області треба було б закрити їх більше трьохсот

Одні хвилюються, аби не закрили школу у селі, інші бояться втратити роботу. Насправді, переживання людей небезпідставні, бо вже цього року в освіті можна очікувати ряд суттєвих змін. Як саме нововведення будуть, побачимо вже у вересні, якщо Верховна Рада прийме новий закон про освіту.

Тим часом, деякі новачки у сфері освіти у нашій області вже розпочалися. Передусім, чотири школи у Підволочиську, Козові, Шумську та Збаражжі беруть участь у пілотному проекті Концепції нової української школи. Суть його у тому, пояснила начальниця управління освіти і науки в області Ольга Хома, що першокласники цих шкіл навчатимуться за спеціальними програмами, які передбачають відхід від усіх шаблонів.

Усі переваги і недоліки проекту обіцяє врахувати Міносвіти, адже з наступного року за цією концепцією навчатимуться діти в усіх українських школах. Новий державний стандарт освіти і почнеється із реформи початкової школи та запровадження 12-річного навчання. Міністерство освіти переконує, що це правильний крок, стільки ж вчать і в усіх європейських країнах. А от батьки учнів не в захопленні від додаткового року навчання у школах.

Кількість нерозглянутих судових справ українців зашкалює

У касаційних судах України залишаються не розглянутими майже 50 тисяч справ і заяв. Про це сказав на брифінгу 7 серпня голова Верховного Суду України Ярослав Романюк. Найбільше нерозглянутих справ у Вищому адміністративному суді – 28 000. У Вищому спеціалізованому суді по розгляду цивільних і кримінальних справ залишаються не розглянутими 19 270 справ. У Верховному Суді України – 1321 справа і заява. Усіма касаційними судами не розглянуто 49 944 справи.

Як зазначив Ярослав Романюк, приблизно з таким масивом не розглянутих справ і доведеться зіткнутися новому Верховному Суду. Раніше повідомлялося, що ВКС вже передала у Вищу раду правосуддя завірені копії рішень про рекомендованих 120 переможців конкурсу на посади суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Понад вісім тисяч мешканців області втратили субсидії

Через заборгованість за житлово-комунальні послуги понад вісім тисяч жителів Тернопільщини втратили субсидії. Як відомо, за оновленою програмою боржникам автоматом скасовують субсидії. Її припиняють через два місяці після повідомлення про наявність боргу. Відновлення можливе після погашення чи реструктуризації заборгованості, пояснюють у департаменті соцзахисту ОДА.

Кількість боржників, які вже втратили субсидії, у Тернопільській області сягає восьми тисяч. А кількість перепризначених субсидіантів у літній період суттєво зменшилася.

Ліда ШЕВЧУК

Любов ТИМЧУК

Тернопільщина уже намолотила 1 мільйон 500 тисяч тонн збіжжя

Буквально лічені дні залишилися до завершення збирання в області ранніх зернових і зернобобових культур. І хоча цьогоріч терміни жнивування проти минулого року дещо зміщені, особливих нарікань на погодні умови під час обмолоту немає. «Підгодовані» у весняно-літній період озими надолужили затриману минулої осені вегетацію.

Тернопільщина за валовими показниками випередила такі великі області, як Київська і Черкаська, намолотивши півтора мільйона тонн збіжжя. Середня урожайність зер-

нової зернобобових культур у нас (без гречки та кукурудзи) – 54,5 ц/га. За урожайністю ранніх зернових аграрії Тернопільщини увійшли в трийку краших областей країни.

Уже завершено збирання озимого ячменю, якого з площі 15 тис. га намолочено 80,5 тис. тонн, при середній урожайності по області 53,5 ц/га. Досить непогано зародив і ярий ячмінь. Його було посіяно 37,1 тис. га, уже намолочено 173,1 тис. тонн. Середня врожайність цієї культури по області становить 51,8 ц/га, а Терноблянщина збрала по 71 центнеру з гектара.

Геннадій ЯВОРСЬКИЙ

У «Мшанецькому» справили «квітку»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Передусім земля потребує не тільки хімії, але й гною. З іншого боку, люди мають стабільну роботу. Нині в агропідприємстві працює 110 сільчан.

«Торік, – говорить Петро Ілішук, – ми видали 4,5 мільйона гривень зарплати, сплатили 3,8 млн грн податків. А останніх десять років не користуємося кредитами. За тридцять два роки мого керівництва у «Мшанецькому» жодного разу не затримували зарплату і чітко за графіком виплачуємо її двічі на місяць. Словом, робимо все для того, аби господарка наша йшла при максимально економічно обґрунтованих затратах».

Продаж землі треба починати з правил гри

Під час розмови ми торкнулись і питання продажу землі. У Петра Васильовича з цього приводу чітка позиція. Спочатку треба прийняти відповідні закони, котрі б нормалізували відносини, як це зробили у Канаді, Чехії, Угорщині. Мабуть, і нам треба з цього починати, а не ставити воза перед конем. А що стосується обласного антирейдерського штабу, який уже створено на Тернопільщині, то він вкрай потрібний, бо ця проблема зачіпає усіх аграріїв.

Життя – це свято

На завершення приємної бесіди Петро Васильович з притаманною йому філософською манерою розмірковує про сенс життя. Ми прийшли у цей світ змістовно прожити,

Тарас БОГДАНОК

Екологія нашого життя

Котельні на торфі: «за» чи «проти»?

У цьогорічному опалювальному сезоні в нашому обласному центрі планують ввести в дію 7 котельні на альтернативному паливі – торфі. Відповідне рішення прийняла Тернопільська міськрада. Реалізація цього спільного проекту КП «Тернопільське теплокомуненерго» і ТОВ «Промгазтехнологія» з Фастова Київської області триває вже рік, незважаючи на негативну реакцію тернополян.

Безпечність та економічна ефективність котельні на торфі – топ-тема, якій присвятили «круглий стіл» у Тернопільському прес-клубі. На «плюсах» торф'яних котельні акцентував увагу учасник дискусії менеджер фірми-інвестора Олександр Курш. ТОВ «Промгазтехнологія», яке він представляє, інвестує у проект реконструкції семи тернопільських котельні 70 млн грн. Кусер зазначив, що фірма розроби-

ла проект з урахуванням найсучасніших технологій та вимог безпеки і що ефективність цього проекту незаперечна, адже зараз на торфі працює до 20 відсотків енергетичних підприємств Європи. На його думку, на Тернопільщині торф достатньо і є всі передумови, аби це паливо було недорогим і економічно вигідним для тернополян.

Усе б нічого, якби у зв'язку з введенням у дію нових котельні на торфі не виникло застережень та тривожних очікувань у тернополян,

які мешкають поблизу місць, де встановлюються ці об'єкти. Люди висловлюють претензії і щодо зашкідливості повітря, яке неодмінно позначиться на здоров'ї дітей і дорослих, і на шумах, які створюються при завантаженні торфу в котельні, і на тому, що димові труби подекуди нижчі, ніж висота прилеглих багатопверхівок. Отож, дим від спалювання торфу йде прямо у вікна.

Власне, з дотриманням екологіч-

Фото Ярослава СТАРЕПРАВА

Запитуєте – відповідаємо

Паливо – для ветеранів праці

Я – ветеран праці і пенсіонер. Чув, що ветерани праці мають пільгу у забезпеченні твердим паливом. Чи правда це?

Ярослав НЕЗНАЙОМИЙ
с. Велика Лука
Тернопільського району.

дбання твердого палива і скрапленого газу вам необхідно звернутися з відповідною заявою до управління соціального захисту населення Тернопільської райдержадміністрації. До такої заяви треба додати посвідчення ветерана праці, копії паспорта й ідентифікаційного номера, довідку про наявність у житловому приміщенні пічного опалення та/або кухонного вогнища на твердому паливі.

Адреса вказаного управління: м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 14.

25 сходиночок успіху «Аванто»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

а наступного дня написав заяву до сільради з проханням виділити мені землю. У вересні того ж року вже засівав перші 10 гектарів озимини. Допоміг тодішній голова колгоспу із сусідньої Магдалівки Іван Кімен. Частину техніки придбав за гроші, які накопичував на легківку. Але й цього було мало, тож продав навіть корову. І це при тому, що в хаті було троє маленьких дітей. Весною засіяв ще й гречку і з Божою допомогою зібрав такий урожай, що дивувалися навіть науковці Львівського аграрного інституту.

Я завжди ішов попереду, а мене підтримують Господь, дружина і діти

– Чим для вас сьогодні є «Аванто»?

– Це вже спосіб життя нашої сім'ї. Річ у тім, що дружина з учительської династії, 16 років працювала на педагогічній ниві. Але я переконав її, що маємо господарювати на землі.

У 1995 році, коли почалося розпаювання, колгоспи занепадали, а я брав в оренду паї. І коли вперше виплачував за них по 1 тонні зерна, то люди плакали, бо в той час інші отримували за свої наділи мізер. Загалом, думаю, справи ішли непогано, тому що вивчати наш досвід приїжджала навіть делегація Харківщини на чолі з тодішнім головою ОДА Євгеном Кушнарським.

– На шляху становлення вам допомагали партнери?

– У житті складалося так, що я завжди ішов попереду, допомагав іншим. А мене підтримують Господь Бог, дружина і діти. І саме тому вважаю себе щасливою людиною.

Правда, був і надзвичайно склад-

ний період у хліборобській історії, про який з боєм згадує понині. Влітку 2004-го на моїх полях лежало 10 сантиметрів льоду. Град вибив 97%(!) урожаю. Але й це випробування ми пережили і забули, як страшний сон.

– Яким сьогодні є ваше господарство?

– Ми створили господарство європейського типу. На своїх 800 га землі двома власними потужними комбайнами ранні зернові збираємо за 5 днів. На основі новітніх технологій працюємо над підвищенням урожайності. Цього року отримали по 3,5 тони ріпаку і по 7,2 тони пшениці з гектара. Але це не межа.

– Окрема тема сад...

– Яблуневий сад – дітище моєї дружини – Надії Ярославівни. На початках ми висадили 40 гектарів яблунь за інтенсивними технологіями з крапельним зрошуванням. Вони уже щедро плодоносять. Два роки тому посадили невелику ділянку смородини, плануємо висадити її ще 40 га.

Для закладення власного саду вивчали досвід буковинців, побували у США. Але тільки відшліфували садівництво, як виникла проблема збуту яблук. Правда, нині впевнено освоюємо ринок Італії. А перспектива там є, адже за ароматом, смаковими і поживними якістьми наші яблука поза конкуренцією.

– Майбутнє свого виробництва бачите у рослинництві?

– Не зовсім так. Кілька років тому спорудили власний млин, тож усію пшеницю (спеціальних сортів) переробляємо на борошно, яке йде на виготовлення рижків для морозива фірми «Ласунка». Плануємо створити козину ферму та виробляти ви-

шукані сири. Експериментуємо з так званими нішевіми культурами. Торік вирощували квасолю, але від неї відмовимося, бо немає механізмів для її збирання. Натомість цьогоріч вирощуємо дикий горох – нут. На нього досить висока ціна (вартість 1 тонни – 26 тис. грн) і необмежений ринок збуту на Азійському континенті.

– Минулого року ви брали участь у Всеукраїнській акції протесту аграріїв. Ви послідовно відстоюєте інтереси сільгосптоваровиробників?

– У громадському русі я ще дев'яностих років, коли обласна асоціація фермерів активно впливала на суспільно-політичні процеси краю. Свого часу був делегатом установчого з'їзду Аграрної партії України. Тепер беру участь у протестних акціях, які проводить ця політсила. І можу сказати, що наші зусилля таки принесли користь, принаймні МВФ відтермінував умову про негайне запровадження ринку землі.

Аби Всевишній давав нам здоров'я, а тим, хто пише закони, – ще й розуму

– Як у вас складаються стосунки з територіальними громадами?

– Відколи фермеру у Баворові, проблеми громади – це мої проблеми. Наприклад, зимою дорога до церкви має бути прогорожена кожної неділі. А ще школа, церква, дитсадок, малозабезпечені сім'ї... Хоча, з іншого боку, нам зараз різко підняли оподаткування. Якщо за часів прем'єрства Яценюка я платив 7 тисяч гривень фіксованого податку, то зараз загалом сума оподаткування сягає майже 300 тисяч гривень. Тепер ще й відмінили спецрежим ПДВ. Але, з іншого боку, не буду лукавити: ця норма спонукає аграріїв розвивати матеріально-технічну базу своїх підприємств і є відповідним стимулом. Ми, наприклад, зараз замовили потужний обприскувач у Бразилії і будуємо друге фруктовосовище.

– Але висновок оптимістичний?

– Звісно, хлібороби не звикли опускати руки навіть у найскладніших ситуаціях. І робимо все, що можливо. Головне, аби Всевишній давав нам здоров'я, а тим, хто пише закони, – ще й розуму.

Розмовляв Богдан НОВОСЛАДНИЙ
Фото Василя БАЛЮХА

Іван Мричко (справа) із сином Миколою

Варто знати

Якщо ви продаєте м'ясо домашніх тварин

Доходи фізичних осіб від продажу власної продукції тваринництва у розмірі 160 000 грн на рік – не підлягають оподаткуванню. Такий неоподатковуваний розмір передбачено в оновленому пункті 165.1.24 Податкового кодексу.

У разі, коли сума отриманого доходу перевищує цей розмір, фізична

особа зобов'язана надати до податкової інспекції довідку про самостійне розведення, відгодовування продукції тваринництва, що видається у довільній формі сільською, селищною, міською радою або радою об'єднаних територіальних громад за місцем проживання власника такої продукції. Якщо довідкою підтверджено вирощування проданої продукції тваринництва безпосередньо платником податку, оподатку-

До аукціонів із продажу землі хочуть допускати з місцевою пропискою

Землі сільськогосподарського призначення планують продавати за пропискою. Відповідний законопроект уже зареєстрували в парламенті.

У документі йдеться, що торги мають відбуватися у три етапи – на місцевому, регіональному та всеукраїнському рівнях. Тобто державні та комунальні сільгоспділянки будуть продавати в першу чергу місцевим жителям сіл, селищ та містечок.

Якщо ж аукціон не відбувся, тоді можливість купити землю надається жителям області. Якщо ж і тоді не знайдеться покупець – в останню чергу залучатимуть українців з інших регіонів.

Нагадаємо, в Україні діє мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення (паїв). Тим часом в уряді готують законопроект про ринок земель сільгосппризначення.

Світлий спогад дитинства

Ой ви, коні, мої коні...

Молодий підприємець з Буцнева Тернопільського району Володимир Іванівський ще з дитинства захоплювався кіньми. Їхньою поставою, пишними гривами, прудкою ходою та прашедатністю для блага сільського мешканця. І вже п'ятий рік утримує коней української верхової породи.

Володя через роки втілює в реальність свою дитячу мрію. Він любить їздити верхи по мальовничих місцях рідного села та його околиць. Залюбки допускає до цих красивих гривастиків учнів місцевої школи й односельців.

Ярослав БАЧИНСЬКИЙ

Пригоди

У Тернополі африканець жорстоко побив поліцейського

У Тернополі 32-річний громадянин Конго, який незаконно перебуває в Україні, жорстоко побив лейтенанта поліції.

«10 серпня у Тернопільську обласну лікарню звернувся оперуповноважений тернопільської поліції. У пацієнта діагностували закриту черепно-мозкову травму, струс головного мозку та забій передпліччя», – повідомляє тернопільська поліція.

Як з'ясувалося, поліцейський разом з колегами виявив нелегала на одній з вулиць Тернополя. Останній, побачивши поліцію, втратив над собою контроль і побив правоохоронця.

Житель Витківців викапав... вибухівку

У селі Витківці Збаразького району під час проведення земляних робіт у саду приватного господарства власник виявив артилерійський снаряд, одну гранату і три мінометні міни.

А голова сільської ради с. Старі Петликивці Буцацького району минулого тижня повідомив ратувальників про виявлення у лісі неподалік села двох артилерійських снарядів та однієї мінометної міни, які вимила із землі дощова вода.

Усі небезпечні знахідки спеціалісти ДНСХ знешкодили шляхом контрольованого підриву.

ПОНЕДІЛОК, 21 серпня

UA: Перший

6.00 Д/с „Орегонський пугівник“
6.35, 8.45, 9.20, 17.05, 22.55 Погода
6.40 М/с „Мандрівники в часі“
6.40 М/ф „Книга джунглів“
8.50 Д/с „Супервіцтуття“
9.30 Т/с „Гранд-готель“
11.15 Т/с „Епоха честі“
13.00, 15.00, 18.30, 21.00, 1.10 Новини
13.15, 23.00 Перша шпальта
14.00 Д/ф „Ті десять років, Євген Сверсток“
15.20 Д/с „Бог в Америці“
16.40 Д/с „Садові scarби“
17.10 М/с „Легенда про Білосніжку“
18.00 Вікно до Америки
18.45 Веселітні гри-2017. Яскраві моменти
19.00, 1.50 Новини. Культура
19.00 М/с „Мистецький пульс Америки“
19.55 Д/ф „Мішкола Руденко. Формулу життя знайдено“ із циклу „Дисиденти“
20.30 Повідення
21.30, 1.35 XXXX Весесвітня Універсіада-2017. Щоденник
21.50 Т/с „Серце океану“
23.30 Чоловічий клуб
2.05 Д/ф „Володимир Івасюк. Щоб народитися знову“
3.00 Т/с „Таксі“
4.15 Д/с „Середземмор’я“

Канал “1+1”

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН
6.45, 7.10, 8.10, 9.10 Сніданок з „1+1“
9.30 Чотири весілля
10.50 Мняю жінку 4
12.20 Х/ф „Тещині млілиці“
16.10, 17.10 Т/с „Величне століття. Роксолана“
20.15, 21.15, 22.15, 23.15 Т/с „Центральна лікарня“
0.15, 2.00 Х/ф „Після тебе - нікого“
5.25 Ескімоска 2: Пригоди в Арктиці

Інтер

5.55 М/ф
6.20, 13.30, 22.40 „Слідство вели…“ з Л. Каневським“
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 17.40 Новини
7.10, 8.10 Ранок з Інтером
9.20 Т/с „Диван для самотнього чоловіка“, 1 і 2 с
12.25 Т/с „Диван для самотнього чоловіка“, 3 і 4 с
16.10 Чекати на мене
18.00, 19.00, 4.30 Стосується кожного
20.00 Подорожі
20.40 Т/с „Східні солодоші“
0.25 Т/с „Особисті обставини“
2.05, 5.15 „Подорожні“ - „Час“
2.45 Анатомія голосу. Джемала
3.15 Вдалий проєкт
3.50 Готуємо разом

ІSTV

5.25 Служба розшуку дітей
5.30, 2.00 Дивитись усім!
6.00 Громадянська оборона
7.10 Факти
7.45, 19.20 Надзвичайні новини з К. Стогнієм
8.45 Факти. Ранок
9.10 Спорт
9.15 Надзвичайні новини. Підсумки з К. Стогнієм
9.55 Х/ф „Мишаче полювання“
11.50, 13.20 Х/ф „Моя супер-колиця“
12.45, 15.45 Факти. День
14.10, 16.10 Х/ф „Електра“
16.30 Х/ф „Шибяголова“
18.45, 21.05 Факти. Вечір
20.20 Більше ніж правда
21.25 На трьох
22.40 Х/ф „Спеціальне завдання“
0.35 Т/с „Лас-Вегас“
2.40 Провокатор

5 канал

6.00, 21.40, 3.00 Час-Тіме
6.30, 7.35, 8.25, 1.55 Огляд преси
6.45, 18.45 Місцевий час
6.55 Ранок із Біблією
7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 21.00, 22.00, 23.00 Час новин
7.10, 8.10, 21.25, 0.15 Час бізнесу
7.25, 9.50, 13.55, 14.55, 16.55, 0.20 Погода на курортах
7.55 Будівельний стандарт
7.55, 12.55, 15.55, 18.55, 23.55 Погода в Україні
8.50 Клуб Life
9.20, 17.50 Час громади
7.55 Афіша
7.55, 15.55, 15.55, 18.55, 23.55 Погода в Україні
8.50 Клуб Life
9.20, 17.50 Час громади
9.25, 10.10, 11.10, 12.25, 13.15, 14.15, 15.25, 16.15, 17.15, 18.15 Інформаційний день
10.55, 11.55, 17.55, 22.55 Погода у світі
19.30, 1.00 Час. Підсумки дня
23.10 За Чай.com
23.00 За Чай.com
0.00, 2.00, 4.00, 5.00 Час. Важливо
0.25 Хроніка дня
0.25 Хроніка дня
2.15, 5.15 Машина часу
3.15 Феєрія мандрів
3.15 Феєрія мандрів
3.35 Не перший погляд
4.15 Кіно з Я. Соколовою

СТБ

7.05, 16.00 Все буде добре!
9.00 Х/ф „Два береги“
10.35 Україна має талант 3
13.15 Битва екстрасенсів. Апокаліпсис
18.00, 22.00 Вікна-Новини
18.40, 0.00, 1.50 Слідство ведуть екстрасенси
20.35, 22.35 Хата на тата
2.50 Найкраще на ТБ

ТРК «Україна»

6.50, 7.15, 8.15 Ранок з Україною
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 23.00, 1.30 Сьогодні
7.15, 3.20 Зоряний шлях
11.00 Т/с „Дочки-матері“
14.45 Т/с „Якби я була царшицею“, 1 і 2 с
15.30 Т/с „Якби я була царшицею“
19.45, 2.20 Говорити Україна
21.00 Т/с „Друге життя Сви“, 1 і 2 с
23.30 Т/с „Повднінний форсаж“
5.20 Т/с „Черговий лікар“

ВІВТОРОК, 22 серпня

UA: Перший

6.00 Д/с „Орегонський пугівник“
6.35, 17.05 Погода
6.40 М/с „Мандрівники в часі“
6.40 М/ф „Книга джунглів“
8.50 Д/ф „Супервіцтуття“
9.30 Т/с „Гранд-готель“
11.15 Т/с „Епоха честі“
13.00, 15.00, 18.30, 21.00, 1.10 Новини
13.15, 23.00 Вересень
14.00 Мій Шевченко. М. Жулинський. Роздуми
15.20 Фольк-твісіс
16.40 Д/с „Садові scarби“
17.10 Хто в домі казани?
17.30 М/с „Легенда про Білосніжку“
18.45 Д/ф „Яскраві перемоги. Дефлімпіада-2017“
19.00, 1.50 Новини. Культура
19.20 Д/с „Мистецький пульс Америки“
19.55 Д/ф „Яскраві перемоги. Дефлімпіада-2017“ із циклу „Дисиденти“
20.30 Наші гроші
21.30, 1.35 XXXX Весесвітня Універсіада-2017. Щоденник
21.50 Т/с „Серце океану“
23.30 Чоловічий клуб
2.05 Д/ф „Василь Стус. Феномен суток“
4.15 Д/с „Середземномор’я“
5.10 Д/ф „Чесно жити і чесно померти. Ігумена Йосифа Вітер“

Канал “1+1”

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН
6.45, 7.10, 8.10, 9.10 Сніданок з „1+1“
9.30 Чотири весілля
10.50 Мняю жінку 4
12.20, 13.50 Мняю жінку 4
15.05, 17.10 Т/с „Величне століття. Роксолана“
20.15, 21.15, 22.15, 23.15 Т/с „Центральна лікарня“

0.15, 2.00 Х/ф „Зелені гори“
5.25 Ескімоска 2: Пригоди в Арктиці

Інтер

5.55 М/ф
6.20, 13.30, 22.40 „Слідство вели…“ з Л. Каневським“
7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 17.40 Новини
7.10, 8.10 Ранок з Інтером
9.20 Давай одружимося
11.35, 20.40 Т/с „Східні солодоші“
16.45 Речдок
18.00, 4.30 Стосується кожного
20.00 Подорожі
0.25 Т/с „Особисті обставини“
2.05, 5.15 „Подорожні“ - „Час“
2.45 Квітка. Голос в єдиному екземплярі
3.15 Вдалий проєкт
3.50 Готуємо разом

ІSTV

4.25 Факти
4.45, 2.05 Дивитись усім!
5.35, 15.05, 16.10, 20.20 Громадянська оборона
6.30 Ранок у великому місті
8.45 Факти. Ранок
9.15, 19.20 Надзвичайні новини з К. Стогнієм
10.00 Більше ніж правда
11.00 Виступ Президента України
11.25 Х/ф „Спеціальне завдання“
13.20 Я зняв!
14.15, 21.25 На трьох
15.45 Факти. День
18.45, 21.05 Факти. Вечір
22.45 Х/ф „Ворог!“
0.40 Т/с „Лас-Вегас“
2.55 Провокатор

5 канал

6.00, 21.40, 3.00 Час-Тіме
6.30, 7.35, 8.25, 1.55 Огляд преси
6.45, 18.45 Місцевий час
6.55 Ранок із Біблією
7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Час новин
7.10, 8.10, 21.25, 0.15 Час бізнесу
7.25, 9.50, 13.55, 14.55, 16.55, 0.20 Погода на курортах
7.55 Будівельний стандарт
7.55, 12.55, 15.55, 18.55, 23.55 Погода в Україні
8.50 Клуб Life
9.20, 17.50 Час громади
9.25, 10.10, 11.10, 12.25, 13.15, 14.15, 15.25, 16.15, 17.15, 18.15 Інформаційний день
10.55, 11.55, 17.55, 22.55 Погода у світі
19.30, 1.00 Час. Підсумки дня
23.10 За Чай.com
23.00 За Чай.com
0.00, 2.00, 4.00, 5.00 Час. Важливо
0.25 Хроніка дня
0.25 Хроніка дня
2.15, 5.15 Машина часу
3.15 Феєрія мандрів
3.15 Феєрія мандрів
3.35 Не перший погляд
4.15 Кіно з Я. Соколовою

СТБ

6.55, 16.00 Все буде добре!
8.55 Україна має талант 3
11.40, 0.55 „Містичні історії 5“ з Павлом Костинином
13.20 Битва екстрасенсів. Апокаліпсис
18.00, 22.00 Вікна-Новини
18.40, 0.00, 1.50 Слідство ведуть екстрасенси
20.35, 22.45 Вагітна у 16
23.05 Доньки-матері

ТРК «Україна»

6.10 Т/с „Черговий лікар“
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 23.00, 3.15 Сьогодні
7.15, 8.15 Ранок з Україною
9.00 Церемонія підняття Президентом України Державного Прапора України на Софійській площі
9.30 Україна має талант 3
12.30 Відкриття Президентом України виставки сучасних ерзаків озброєння і військової техніки
13.20 „Містичні історії 5“ з Павлом Костинином“
13.55 Битва екстрасенсів. Апокаліпсис
18.00, 22.00 Вікна-Новини
18.40, 0.00, 1.50 Слідство ведуть екстрасенси
20.35, 22.35 Коханя, мнi вбивають дітей

СЕРЕДА, 23 серпня

UA: Перший

6.00 Д/с „Орегонський пугівник“
6.30 Анюс дня
6.35, 10.50, 17.05, 22.55 Погода
6.40 М/ф „Книга джунглів“
8.20 М/ф „Книга джунглів“
9.05 Д/ф „Садові scarби“
9.30 Т/с „Гранд-готель“
11.15 Т/с „Епоха честі“
13.00, 15.00, 18.30, 21.00, 1.10 Новини
13.15, 23.00 Наші гроші
13.55 Мій Шевченко. Р. Балаян
14.25 Д/ф „Микола Руденко. Формулу життя знайдено“ із циклу „Дисиденти“
15.20, 4.45 Світло
16.40 Д/с „Садові scarби“
17.10 Хочу бути
17.30 М/с „Легенда про Білосніжку“
18.45 Д/ф „Яскраві перемоги. Дефлімпіада-2017“
19.00, 1.50 Новини. Культура
19.20 Д/с „Мистецький пульс Америки“
19.55 Д/ф „Левко Лук’яненко. Йти за сумлінням“
20.30 Слідство.Інфо
21.30, 1.35 XXXX Весесвітня Універсіада-2017. Щоденник
21.50 Т/с „Серце океану“
22.45 Мегалот
23.30 Чоловічий клуб
2.05 Д/ф „Операція „Гютоян““
3.05 Т/с „Таксі“
3.50 Надчепір’я. Ділі

Канал “1+1”

6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН
6.45, 7.10, 8.10, 9.10 Сніданок з „1+1“
9.00 Трансляція урочистостей з нагоди Дня Прапора
9.30, 10.55 Чотири весілля 2
12.20 Мняю жінку 4
13.55 Мняю жінку 5
15.10, 17.10 Т/с „Величне століття. Роксолана“
20.15, 21.15, 22.15, 23.15 Т/с „Центральна лікарня“

0.15, 2.00 Х/ф „Стати зіркою“
5.25 М/ф „Як козаки…“

Інтер

5.55 М/ф
6.25, 4.25 Х/ф „Вірні друзі“
8.25 Х/ф „Ласкаво просимо, або Стороннім вхід заборонено“
10.00 Офіційні заходи до дня незалежності України
11.20 Х/ф „За двома зайцями“
13.00 Х/ф „Королева бензоколонки“
14.30 Х/ф „Пес Барбос і незвичайний крос“
14.45 Х/ф „Самогонники“
15.00 Давай одружимося
11.10, 12.25, 20.40 Т/с „Східні солодоші“
16.45 Речдок
18.00, 19.00, 4.30 Стосується кожного
20.00 Подорожі
0.25 Т/с „Особисті обставини“
1.40 „Подорожні“ - „Час“
2.20 Україна: забута історія
3.00 Готуємо разом
3.45 Орел і решка. Незвідома Європа
5.15 „Подорожні“ - „Час“

Інтер

5.55 М/ф
6.20, 13.30, 22.40 „Слідство вели…“ з Л. Каневським“
7.00, 8.00, 12.00, 17.40 Новини
7.10, 8.10 Ранок з Інтером
9.00 Офіційні заходи до дня українського прапора
9.30 Давай одружимося
11.10, 12.25, 20.40 Т/с „Східні солодоші“
16.45 Речдок
18.00, 19.00, 4.30 Стосується кожного
20.00 Подорожі
0.25 Т/с „Особисті обставини“
1.40 „Подорожні“ - „Час“
2.20 Україна: забута історія
3.00 Готуємо разом
3.45 Орел і решка. Незвідна Європа
5.15 „Подорожні“ - „Час“

ІSTV

4.15 Служба розшуку дітей
4.30 Факти
4.20 Судія Вашингтон
4.25 Факти
4.45 Дивитись усім!
5.35, 9.35 Громадянська оборона
6.30 Ранок у великому місті
8.45 Факти. Ранок
9.00 Д/ф „Моя Україна“
10.00 Урочистий парад до Дня Незалежності України
11.45 На трьох
12.25 Х/ф „Поліцейський з Беверлі Гіллз“
14.25 Х/ф „Поліцейський з Беверлі Гіллз 2“
16.40 Х/ф „Поліцейський з Беверлі Гіллз 3“
18.45 Факти. Спецвиступ до Дня Незалежності
19.55 Дизель-шоу
22.25 26 речей, які нас змінили“. Спецпроект до Дня Незалежності
23.25 Х/ф „Міські пікони“
2.00 Д/ф „Карлсберг“
2.40 Стоп-10
3.25 Провокатор

5 канал

6.00, 21.40, 3.00 Час-Тіме
6.30, 7.35, 8.25, 1.55 Огляд преси
6.45, 18.45 Місцевий час
6.55 Ранок із Біблією
7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Час новин
7.10, 8.10, 21.25, 0.15 Час бізнесу
7.25, 9.50, 13.55, 14.55, 16.55, 0.20 Погода на курортах
7.50 Мотор
7.50 Драйв
8.50 Клуб Life
9.20, 17.50 Час громади
9.25, 10.10, 11.10, 12.25, 13.15, 14.15, 15.25, 16.15, 17.15, 18.15 Інформаційний день
10.55, 11.55, 17.55 Погода у світі
19.30, 1.00 Час. Підсумки дня
23.15 Особливий погляд
23.10 За Чай.com
0.00, 2.00, 4.00, 5.00 Час. Важливо
0.25 Хроніка дня
2.15, 5.15 Машина часу
3.15 Феєрія мандрів
3.35 Не перший погляд
4.15 Кіно з Я. Соколовою

СТБ

7.00, 16.00 Все буде добре!
8.40, 11.20 Україна має талант 3
10.00 Парад військ на Майдані Незалежності та вул. Хрещатик за участю Глави Держави з нагоди 26-ї річниці незалежності України
13.10 Х/ф „Колі сонце було Богом“
18.00, 22.00 Вікна-Новини
18.40, 0.05 Слідство ведуть екстрасенси
20.35, 22.35 Я соромлюсь свого тіла 3

ТРК «Україна»

6.10 Реальна містика
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 3.00 Сьогодні
7.15, 8.15, 9.15 Ранок з Україною. День Незалежності
10.00 Торжества з нагоди 26-ї річниці проголошення незалежності України
11.20 Х/ф „Якщо та якби“
13.30 Т/с „Друге життя Сви“, 1 і 2 с
15.20 Т/с „Друге життя Сви“, 3-5 с
19.50 Т/с „Друге життя Сви“
23.00 Концерт. Музична платформа
0.15 Д/ф „ДНК. Портрет наші“
1.50 Д/ф „ДНК. Уполюжак жінки“
3.40 Д/ф „Код наші“
4.50 Д/ф „Планета мавп. Куди зникають розумні дики?“
6.00 Зоряний шлях

ЧЕТВЕР, 24 серпня

UA: Перший

6.00 Д/ф „Ті десять років, Євген Сверсток“
6.30, 7.40, 8.40, 9.00, 9.20, 11.05, 11.45, 12.40, 14.05, 14.40, 17.00, 18.55, 20.00 Ролік „Вірю в Україну“
6.40 Д/ф „Українська Гельсінська спілка - вектор визначено“
7.45, 4.30 Д/ф „Одесь Шевченко. Як на слові!“ із циклу „Дисиденти“
8.10, 3.05 Д/ф „Левко Лук’яненко. Йти за сумлінням“ із циклу „Дисиденти“
8.45, 9.10, 9.35, 11.00, 20.15 Марафон „Україна 26“
9.45 „Зродились ми великої години“. Парад з нагоди Дня Незалежності України
11.15 Д/ф „Генієсич“
12.05 Українська расподія
12.45 Фольк-твісіс
14.10 Д/ф „Кардинал Любомир Гузар“
14.45, 21.50 Новини. Культура
17.05 Х/ф „Жива“
19.55 Д/ф „Левко Лук’яненко. Йти за сумлінням“
19.45 Українська музика. Онука
21.00, 1.10 Новини
23.30, 1.50 Зродились ми великої години
0.45 Мій Шевченко. Р. Балаян
1.35 Веселітні гри-2017. Яскраві моменти. Перемogi українських спортсменів
23.30 Чоловічий клуб
2.05 Д/ф „Операція „Гютоян““
3.05 Т/с „Таксі“
5.00 Світло

Канал “1+1”

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 9.45, 11.15, 19.30 ТСН
6.45, 7.10, 8.10, 9.10, 9.10 Сніданок з „1+1“
9.00 „Трансляція урочистого парадy України“ „Зродились ми великої години“
13.10 Х/ф „Стопітця Якова“
17.15 Х/ф „Діамантова рука“
20.15 Х/ф „Слуга народу 2“
21.15 Україна. Повеннення своєї історії 2
0.15 „Контракт. Океан Ельзи. Без меж“
5.10 М/ф „Як козаки…“

Інтер

5.55 М/ф
6.25, 4.25 Х/ф „Вірні друзі“
8.25 Х/ф „Ласкаво просимо, або Стороннім вхід заборонено“
10.00 Офіційні заходи до дня незалежності України
11.20 Х/ф „За двома зайцями“
13.00 Х/ф „Королева бензоколонки“
14.30 Х/ф „Пес Барбос і незвичайний крос“
14.45 Х/ф „Самогонники“
15.00 Давай одружимося
16.50 Х/ф „Службовий роман“
20.00 Подорожі
20.40 Концерт „Мрія про Україну“
20.00 Т/с „Особисті обставини“
1.40 „Подорожні“ - „Час“
2.20 Україна: забута історія
3.00 Готуємо разом
3.45 Орел і решка. Незвідана Європа
5.15 „Подорожні“ - „Час“

ІSTV

4.25 Судія Вашингтон
4.30 Факти
4.50 Громадянська оборона
6.30 Ранок у великому місті
8.45 Факти. Ранок
9.00 Д/ф „Моя Україна“
10.00 Урочистий парад до Дня Незалежності України
11.45 На трьох
12.25 Х/ф „Поліцейський з Беверлі Гіллз“
14.25 Х/ф „Поліцейський з Беверлі Гіллз 2“
16.40 Х/ф „Поліцейський з Беверлі Гіллз 3“
18.45 Факти. Спецвиступ до Дня Незалежності
19.55 Дизель-шоу
22.25 26 речей, які нас змінили“. Спецпроект до Дня Незалежності
23.25 Х/ф „Міські пікони“
2.00 Д/ф „Карлсберг“
2.40 Стоп-10
3.25 Провокатор

5 канал

6.00, 21.40, 3.00 Час-Тіме
6.30, 7.35, 8.25, 1.55 Огляд преси
6.45, 18.45 Місцевий час
6.55 Ранок із Біблією
7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Час новин
7.10, 8.10, 21.25, 0.15 Час бізнесу
7.25, 9.50, 13.55, 14.55, 16.55, 0.20 Погода на курортах
7.50 Мотор
7.50 Драйв
8.50 Клуб Life
9.20, 17.50 Час громади
9.25, 10.10, 11.10, 12.25, 13.15, 14.15, 15.25, 16.15, 17.15, 18.15 Інформаційний день
10.55, 11.55, 17.55 Погода у світі
19.30, 1.00 Час. Підсумки дня
23.15 Акцент
23.10 За Чай.com
0.00, 2.00, 4.00, 5.00 Час. Важливо
0.25 Хроніка дня
2.15, 5.15 Машина часу
3.15 Феєрія мандрів
3.35 Не перший погляд
4.15 Кіно з Я. Соколовою

СТБ

6.45, 16.00 Все буде добре!
8.40, 11.20 Україна має талант 3
10.00 Парад військ на Майдані Незалежності та вул. Хрещатик за участю Глави Держави з нагоди 26-ї річниці незалежності України
13.10 Х/ф „Колі сонце було Богом“
18.00, 22.00 Вікна-Новини
18.40, 0.05 Слідство ведуть екстрасенси
20.35, 22.35 Я соромлюсь свого тіла 3

ТРК «Україна»

6.10 Реальна містика
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 3.00 Сьогодні
7.15, 8.15, 9.15 Ранок з Україною. День Незалежності
10.00 Торжества з нагоди 26-ї річниці проголошення незалежності України
11.20 Х/ф „Якщо та якби“
13.30 Т/с „Друге життя Сви“, 1 і 2 с
15.20 Т/с „Друге життя Сви“, 3-5 с
19.50 Т/с „Друге життя Сви“
23.00 Концерт. Музична платформа
0.15 Д/ф „ДНК. Портрет наші“
1.50 Д/ф „ДНК. Уполюжак жінки“
3.40 Д/ф „Код наші“
4.50 Д/ф „Планета мавп. Куди зникають розумні дики?“
6.00 Зоряний шлях

П’ЯТНИЦЯ, 25 серпня

UA: Перший

Наші незабутні

Він назавжди повернувся в рідний Острівець

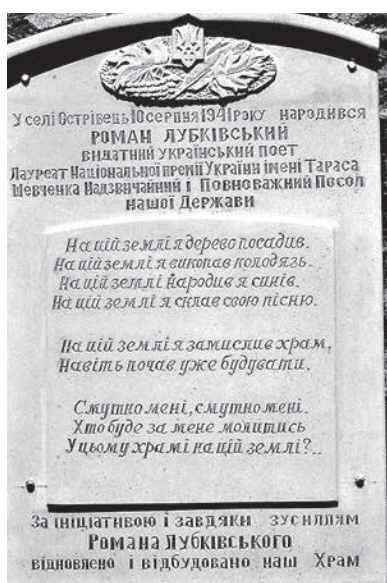
Минулої неділі у селі Острівець, що на древній Теробовлянщині, урочисто відкрили меморіальну дошку визначному українському поетові, дипломатові, громадсько-політичному діячеві та лауреату Державної премії імені Тараса Шевченка Роману Лубківському. Автором цього пам'ятно-мистецького знака є місцевий житель Іван Олійник.

В останній період свого життя наш видатний земляк багато зусиль і часу приділяв відновленню Острівця і, зокрема, відновленню древнього храму, який тоді нагадував справжню руїну. А коли справи вже йшли до завершення, він, у роздумах про вічність, написав: «Я хотів відновити храм і почав його будувати. І сумно, сумно мені, хто буде молитися на цій землі після мене?» А відповідь зродилася спонтанно 13 серпня у храмі святого Димитрія, до

реставрації якого власне долучився Роман Мар'янович. Того дня після Літургії відбулося відкриття меморіальної дошки на його спомин. В урочинах взяли участь син Романа Мар'яновича – Данило (на фото), сестра Іванна, родина, письменницькі делегації зі Львова, Тернополя, представники творчої інтелігенції з Теробовлі та місцевої громади.

...Земля острівцяка особлива, вона дала Україні і світу єпископа Ізидора Борецького,

визначних братів Степана і Володимира Гжицьких. Тепер до цієї гогорти золотими літерами вписуємо ім'я Романа Лубківського, який мріяв відновити історичний храм неподалік Зарваниці та княжої Теробовлі і створити тут музей сакрального мистецтва, а точніше «музей нашого непохитного духа». І, мабуть, не випадково острівцяка земля була в полі зору Патріарха Йосифа Сліпого, а благословення на реалізацію згаданого проекту дав нинішній Глава УГКЦ Святослав Шевчук.

На жаль, до святині відновленого храму світлої пам'яті Роман Мар'янович не дожив буквально два місяці. А тому на урочинах про історію будівництва та участь у ньому визначного поета, державотворця і патріота Острівця з вдячністю говорили місцевий парох о. Віталій Мадараш і сільський голова Галина Дика, а син поета – громадсько-по-

літичний діяч Данило символічно відповів на запитання Романа Мар'яновича: «Після оскроплення меморіальної таблиці свяченою водою, яка, наче сльози смутку, зросила її, зішло благодатне сонечко, і воно дало впевненість у тому, що нашого батька, який так багато зробив для рідного села і всієї України, пам'ятатимуть і наступні покоління».

Урочини завершилися у шкільній кімнаті-музеї Володимира Гжицького, де гості і сільські активісти протокольно ініціювали присвоєння місцевій школі імені Романа Лубківського, а керівники департаменту культури Тернопільської ОДА Григорій Шергей і обласної організації спілки письменників Олександр Смик пообіцяли матеріальну підтримку музею та започаткування щорічного конкурсу на краще знання поетичної спадщини видатного краяннина.

Зі зворушливими спогадами про Романа Мар'яновича виступили голова Львівської обласної організації НСЖУ Ігор Гургула, багатолітній приятель Романа Мар'яновича – заслужений журналіст України Михайло Ониськів, інші почесні гості.

Уже під час урочин на думку спала ще одна ідея. Ім'я Романа Лубківського у своїй величч, поза всякими сумнівами, буде вписано в історію Української держави загалом. Своєю лепетою в його увіковічненні мали б внести й тернополяни, закарбувавши для початку його ім'я на Алеї зірок.

Тарас БОГДАНОК
Фото Миколи ВАСИЛЕЧКА

Учені довели: молитва зміцнює сім'ю

Релігійні практики – за умови, що їх спільно виконують чоловік і дружина, – можуть позитивно впливати на тривалість подружнього зв'язку. Сумлінне виконання релігійних практик може згладити ключову роль для тривалості їхнього зв'язку. Найкращий висновок випливає з найновіших досліджень північноамериканської організації, яка займається вивченням поведінки у сім'ї.

Пригоди

Шукає прихистку лелека...

Світлану Василюк із села Шупарка Борщівського району односельці знають як чуйну людину, котра не залишить у біді навіть комашку. На батьківському обійсті, де вона проживає, тваринкам завжди раді.

Зараз у них є шість котів та дві прийомних собаки, яких Світлана привезла із притулку «Нова ковчега», що у Тернополі. Час від часу вона допомагає кошатами на харчування й іншим тваринам з притулку. А тепер прихистила ще й лелеку, врятувавши його від смерті. Зараз у нього одна нога ампутована, а на іншу, переламану, накладена шина. Лелека відмовляється від їжі, лише п'є воду. Проте чуйна родина лікує його і намагається виходити. А ще були б раді знайти йому постійну домівку в притулку.

«Раніше цей птах жив по сусідству, на обійсті старенького чоловіка, – розповідає Світлана. – Кілька років поспіль гніздо було порожнім. А минулого року лелеки оселилися у ньому знову». Пара птахів привела на світ трьох пеленчат. Двоє з

сливими. У той же час подружжя, в яких тільки жінка ходить до храму, менш щасливі. Зібрані дані вказують, що пари, які регулярно ходять до церкви, проявляють низьку тенденцію до нещлюбних дітей та актів невірності. Спільні приятельські стосунки також позитивно впливають на зміцнення такого способу життя, який шанує певні моральні цінності. Спільні друзі стають надзвичайно важливою емоційною підтримкою у ситуаціях труднощів або криз.

Любов ТИМЧУК

Ваше здоров'я

Сирі яйця пити небезпечно

Неправильне приготування і зберігання продуктів може стати причиною небезпечної інфекції – сальмонельозу. Цього року на території нашої області зареєстровано три спалахи цієї недуги, від якої постраждало 20 осіб, з них п'ять дітей.

Сальмонельоз – це гостре інфекційне захворювання з групи зоонозів, збудником якого є бактерія роду сальмонела, – каже лікар із гігієни харчування Тернопільського обласного лабораторного центру Ольга Білинська. – Носіями сальмонел є велика рогата худоба, свині, коні, домашні птахи та різні гризуни. Часто причиною сальмонельозу є курячі та качині яйця, яєчні продукти: меланж, яєчний порошок. Молочним продуктам належить більш скромне місце в поширенні цієї недуги, однак у разі їх інфікування вони спричиняють значні спалахи хвороби. Збудником сальмонельозу можна інфікуватися і при догляді за хворими тваринами, в процесі обробки туш тварин та птиці.

Готові страви і продукти, як-от м'ясо, молоко, яйця хворих тварин і птахів, можуть бути інфіковані як первинно, так і вторинно, тобто забруднені в процесі кулінарної обробки – через руки, кухонний інвентар, при неправильному зберіганні і транспортуванні продукції, – пояснює Ольга Білинська. – Варто знати, що навіть при інтенсивному розмороженні сальмонел у харчових продуктах, їхній смак, запах та зовнішній вигляд не змінюється.

Медик зауважує, що захворювання на сальмонельоз розпочинається гостро: температура тіла підвищується до 38–40 градусів, людина скаржиться на головний біль та біль у животі, нудоту, блювоту, пронос. При появі перших ознак важливо негайно звернутися до лікаря, щоб хвороба не перетворилася на хронічне носійство. Адаже людина може

про це і не знати, та, водночас, заразити сальмонельозом тих, хто її оточує.

Аби врятуватися від такої небезпеки, Ольга Білинська радить купувати м'ясо, яйця, молокопродукти на ринках та в спеціалізованих місцях торгівлі. Яйця водоплавної птиці

використовувати лише для випічки. Варто пам'ятати, що при нагріванні до 70 градусів сальмонела гине протягом 5–10 хвилин, при дії прямих сонячних променів та кип'ятінні – миттєво. Тому курячі яйця перед використанням обов'язково треба помити та вживати лише після термічної обробки – добре зварені або просмажені. Другі м'ясні страви і сирники слід ретельно обжарювати і після цього ще витримати у духовці. Молоко потрібно пити тільки кип'ячене. Продукцію, яка швидко сушеться, треба зберігати лише в холодильнику. При цьому готові продукти не повинні торкатися до сирих м'яса і яєць. Після прогулянки на вулиці, відвідування туалету, перед приготуванням їжі та перед її вживанням слід добре мити руки.

Марія БЕЗКОРОВАЙНА
Фото Ярослава СТАРЕПРАВА

Ой болить у мене зуб

Щоб усунути зубний біль хоч на деякий час, можна використовувати горілку або коньяк. Просто набрати їх у рот і прополоскати. Алкоголь – хороший анестетик. До хворого зуба можна прикласти тампон, змочений сумішшю двох настоянок у рівних частинах – календули і валеріани.

При зубному болі допоможе і такий відвар: взяти у рівних пропорціях м'яту, шавлію, ромашку аптечну і кору дуба. Залити їх одним літром води, прокип'ятити 10 хвилин і настояти одну годину при температурі 36–38 градусів. Полоскати відваром до 15 разів упродовж дня.

Помічним буде і сольовий розчин: у склянці теплої води розчинити 1 ч. ложку солі і полоскати рот. Сіль ефективно вбиває хвороботворні і вірусні мікроорганізми – відповідно, всухає і біль.

Ягода краси

Диню вважають ягодою краси, адже завдяки вмісту вітамінів групи В вона покращує стан шкіри та волосся. Недарма східні красуні обов'язково їли диню. Можна застосува-

ти її і ззовні. М'якоть дині наносять тонким шаром на обличчя та через 15 хвилин змивають. Такі маски треба робити через день протягом місяця, тоді шкіра стане ніжною, зникнуть пігментні плями.

Диня містить багато заліза, калію, кальцію, магнію, вітамінів групи В, С і А, каротин і лектини. Ось чому її корисно вживати для профілактики серцево-судинних захворювань, зниження рівня холестерину в крові. Також вона запобігає розвитку атеросклерозу, заспокоює нервову систему, нормалізує роботу кишківника та виводить токсини. Завдяки наявності в дині великої кількості фолієвої кислоти її корисно вживати при анемії, захворюваннях печінки та при атеросклерозі. А ще вона дуже

корисна жінкам, адже фолієва кислота потрібна для репродуктивної функції.

У дині міститься велика кількість вітамінів С та Е – сильних антиоксидантів, які перешкоджають утворенню в організмі вільних радикалів,

що викликають загибель клітин. Завдяки пектинам диня здатна вивести з організму шлаки. Ще диня зміцнює судини, а тому є корисною для людей із серцево-судинними хворобами. Сечогінний ефект дині запобігає появі набряків. Проте диня містить багато цукрів, тому не варто зловживати нею діабетикам та людям з надлишковою вагою тіла.

Диню вживають лише окремо, в перерві між іншими прийомами – не раніше, ніж за дві години після попереднього прийому їжі. Небажано вживати диню на десерт, тому що вона надовго затримується у шлунку, викликаючи бродіння. Крім того, якщо їсти диню з іншими продуктами, це може спровокувати здуття живота та діарею.

те протягом 15 днів. Згодом пийте по 50 крапель щодня.

Сосновий ліс удомо

Потіште себе ванною з хвойного екстракту. Готується він так: візьміть голки, гілочки та шишки хвої, залити холодною водою, кип'ятити півгодини, потім добре закрийте і залиште на 12 годин настоюватися. Хвойні ванни корисні при безсонні, паралічі, подагрі, ревматизмі, запаленнях суглобів, при замерзлих руках та ногах, захворюваннях верхніх дихальних шляхів та запаленні легень.

Спортивні новини

Кременчани вибороли Кубок України

На навчально-спортивній базі «Кременець» відбулися змагання Кубка України з санного спорту на санкороліках. Як завжди, перемогу здобули вихованці обласної дитячо-юнацької спортивної школи із зимових видів спорту. Зокрема, кременчанин Андрій Мандзій став переможцем у одномісних санях. Срібним призером – ще один представник Кременця Олександр Оболончик.

А груповому екіпажу у складі уже згаданих А. Мандзія, О. Оболончика та львів'янки Дарії Гули не було рівних у командній гонці-естафеті.

«Галичанка» зіграє у суперкубку

Волейболістки тернопільської «Галичанки» відкриють новий волейбольний сезон матчем за суперкубок України. Відповідне рішення про проведення суперкубка днями прийняли на засіданні виконкому Федерації волейболу України. Відтак, за трофей серед жіночих команд з «Галичанкою» змагатиметься чинний багаторазовий чемпіон країни – южненський «Хімік». Матч відбудеться 15 жовтня у Черкасах. Нагадаємо, що «Галичанка» є фіналістом попереднього розіграшу Кубка України з волейболу. Чемпіонат суперліги тернополянки завершили на четвертому місці.

У вільну хвилину

Кросворд «ПИЛИПІВ» crossword puzzle grid with clues in Ukrainian.

Відповіді на кросворд, розміщений у «СГ» 9 серпня 2017 р.

По горизонталі: Озими. Злет. Диво. Акт. Іван. «Луран». Трос. Тюк. Пік. Ера. АБС. Втіха. Тік. По вертикалі: Язик. Лідер. Дзвін. Стан. Лов. Тло. Алюр. Успіх. Арка. Піст. Тест. Карк.

Веселим олівцем

— Ми досягли небаченого і нечуваного! Тому ви цього не бачите й не чуєте...

Мал. А. Василенка.

Зелена аптека

При забох допоможе капуста

До забитого місяця прикладіть свіжий капустиний лист і зафіксуйте пов'язкою, залиште на всю ніч. До ранку набряк зменшиться і біль стихне. Якщо ж набряк за ніч не

зійшов, а травмоване місце стало боліти ще сильніше, краще звернутися в травмпункт, щоб виключити ймовірність серйозних ушкоджень.

Петрушка корисна ниркам

Дві чайні ложки подрібнених свіжих чи висушених пластинок залийте 0,5 л окропу й настоюйте 20–25 хвилин у щільно закритому посуді. Пийте процідженим по 100 мл 4–5 разів у день.

При ниркових недугах корисні також овочеві супи, до яких додають якомога більше зелені.

Зір покращить морква

Вранці перед сніданком та ввечері за 15–20 хвилин до сну випийте по 100 мл морквяного соку. Добрий ефект дасть салат: дрібно натріть 100 сві-

жої моркви і досипте 1–2 чайні ложки цукру.

Коріандр-антидепресант

Настоянка на насінні коріандру допоміжна у разі депресії. На 100 г горілки киньте 1 ст. л. насіння й періодично збовтуй-

Родинне перевересло

сторінка для сімейного читання

Наївне мистецтво

Над Вишнівецьким замком летять журавлі...

У «Вітражах душі» Олени Поліщук живе українське село

На її картинах цвітуть ромашки і соняшники, заплутався грайливий вітер у гривах баських коней, гойдаються на хвилях човни під кучерявими вербами, цілуються закохані, над Вишнівецьким замком летять журавлі... І назви такі ж романтично-ліричні: «На Івана, на Купала», «Кінь ко-

питом б'є», «Козаченьки-леченьки, вертайте додому», «Пливе човен, води повен», «Ой ви, думи мої, скакуні»...
На виставці кременецької художниці Олени Поліщук «Вітражі душі», яка експонується в Українському домі «Перемога» в Тернополі, представлено понад 60 її робіт, викона-

них олійними фарбами. Про свої картини пані Олена каже, що вони репрезентують таку течію в сучасному живописі, як «наївне мистецтво». «Це іділія, втілення мрії, красивих людських почуттів, прагнення кожної людини до щастя, – розповідає художниця. – Повернувшись додому на Кременеччину після 18-ти років життя і роботи у Криму, по-іншому відкрила для себе українське село, яке в полоні нинішніх суспільних і соціальних проблем все ж бореться за збереження традицій, за краще майбутнє».

Олена Поліщук із сім'єю зараз живе в селі Колосова Кременецького району, а родом зі Шпиколосів. Каже, що творче начало у неї від батька, який все життя працював ковалем у місцевому колгоспі. З-під його рук виходили такої краси ковани троянди, що все село задивлялось і дивувалось. Мама гарно співала. Тому не дивно, що Олена, дитя творчої української родини, після закінчення школи обрала журналістику. З дипломом журналіста опинилася в Криму, довгий час працювала у місцевих газетах. Перші картини створила у середині 80-х. Її надихало море, такого ж змісту були й живописні роботи, які із задоволенням купували численні кримські туристи. Картин, створених у післякримський період, художниця не продає. Каже, що кожне обрамлене полотно – це частина її життя: «Якщо продам – такого вже не створю. Та й діти поки що проти».

Ось і мандрує виставка Олени Поліщук експозиційними залами: з Тернопільського художнього музею – в Український дім «Перемога», а далі – у Кременець, Шумськ... «Вітражі...» насправді є і відпочинком, і бальзамом для душі.

Ганна МАКУХ
На знімку: художниця Олена Поліщук
Фото Ярослава СТАРЕПРАВА

Люблять у Хоросткові лемківську пісню

Народний аматорський ансамбль лемківської пісні Хоростківського міського будинку культури – це окраса не тільки Хоросткова, а й усієї Гусятинщини. Талановиті співаки славлять свій край на районній та обласній сценах. Знають про хоростківський ансамбль у Києві та Польщі, де він неодноразово завойовував симпатію тамтешньої публіки. Співочий колектив зорганізував 34 роки тому Василь Галак, який впродовж цього періоду є його незмінним учасником. Останні роки він керує ансамблем, а також аранжує лемківські пісні, які звучать лише у виконанні хоростківських виконавців.

Фото Василя БАЛЮХА

Поради до часу господарям і господиням

Найкращі огірки – зі шпалери

Цьогорічне літо порадувало Надію Левицьку з села Пальчинці Півдочиського району багатим урожаєм овочів. Щедро виростили цибуля, часник, кабачки, морква і капуста. Але найкраще запліднили огірки.

– Щороку їх сію в полі і на городі біля хати, – розповідає жінка. – У полі обов'язково довкола саджу куркуду, яка захищає огірки від сонця. А біля дому вирощую огірки на шпалерах. Такий метод помічний у боротьбі з борошнистою россою. Якщо ж ця недуга та фітофтора все-таки вразили рослину, то у відро води слід влити два літра молочної сироватки та десять міліграмів йодної настоянки і цим розчином обприскати листя.
Як підказує досвід господині, завдяки шпалерному способу можна суттєво зекономити площу і, що головне, – збільшити врожайність овочів у кілька разів. Кожного другого дня з невеличкої ділянки на початку сезону жінка збирала по два п'ятнадцятилітрових відра огірків. Шпалери вона радить влаштовувати навесні. Для цього одночасно з посівом у рядку треба встановити дерев'яні чи

металеві стовпчики, між якими слід натягнути неткану сітку, розмір віконець якої – 15х15 см.

– Огірки на опорах значно легше збирати, ніж ті, що повті на землі, – каже паличинецька господиня. – Нема потреби щороку перевертати огудиння, яке ми часто ненароком ламаємо. Огірки на шпалері довші плодоносьть. До верху шпалери можна прикріпити брезент, тому що огірки не люблять спеку. Від прямих сонячних променів овочі починають гирчити. Позбутися гіркоти допоможуть і рясний полив рослин, але тільки теплою водою.
Збираючи огірки, Надія Левицька радить їх не відривати, а відламувати, щоб не пошкодити стебла рослин. Найкраще це робити рано-вранці або пізно ввечері. Тоді огірки більш тугі і краще зберігаються.

– Стараюся не допускати, щоб на грядці були переспілі огірки, – каже жінка. – Дехто використовує їх на насіння. Я такого не роблю. Передусім тому, що для цього не підходять рослини-гібриди. Як правило, плоди будуть відрізатися від тих, які очікуємо. Приміром, збирали насіння з довгого та солодкого, а виросте покручений і несмачний. Тому щороку купляю на вагу оброблене насіння сорту «Соната F1». Сію двічі в рік: у травні і в липні на звільненій від часнику ділянці. Цілоком задоволена і насінням, і врожаєм.

Марія БЕЗКОРОВАЙНА
На фото: збирати огірки бабусі допомагають онуки Вікторія та Максим.

Зберігаємо овочі

Цукіні – у погріб

Кабачки максимум будуть свіжими 15–20 діб. Для цього їх потрібно зберігати за температури 4–6 градусів і вологості 85–90%. Краще за все покласти в пакет з маленькими дірками або на нижню (найтеплішу) полицю холодильника. А от плоди без пошкоджень та з цілими пло-

доніжками іноді лежать до півроку. Цукіні тримаються довше – до лютого-березня. Особливих умов не потребують – можна покласти навіть під ліжку. Потім їх можна зберігати іншим способом: плоди розрізати, насіння видалити, а м'якоть покласти до морозильника. Якщо цього не зробити, вона стане гіркою. А ось у погребі цукіні легко дочекаються «колег» з нового врожаю.

Огірки – у вазу

Огірки зі збереженими плодоніжками залишатимуться свіжими як мінімум тиждень, якщо поставити їх у воду на зразок букета: хвостиками вниз, воду щоденно змінювати. Інколи огірки миють та обмазують свіжим яєчним білком, щоб утворилася плівка. Але такий засіб є безпечним лише за умови, що яйця – від власних перевірених курей. Інакше можна заразитися сальмонельозом. Взагалі, термін зберігання свіжих

Життєві історії

Спасівовські яблука

Вузька стежинка змійкою втікає до річки, ховається під килимом подорожника, полину та чебрецю. А далі й зовсім губиться. Здається, що крилаті гіллясті сливи, яблуні та калина загородили їй шлях. І лише за деревами, ген-ген, аж у кінци села, в долині, видніється хатина.
Давно заросла біля неї та сама стежка. Дерев'яна хвіртка похилилась, а низенький паркан укритися мохом. Маленькі темні вікна хатки ніби дрімують під сонцем. Та й сама оселя похилилась. Стоїть собі одиноко й давно вже нікого не чекає. Так воно є, мабуть, у житті: час завжди робить свою справу. А було ж колись тут людно і гамірно...
Лише три роки тому покинув оселю вуйко Михайло. Міцний був, кременезний чоловік. А тут таке трапилось: впало на старого і лісі спилане дерево. Лише кілька днів протягнув після того і, не приходючи до тями, віддав духа. Вуйко прожив понад дев'яносто років. Багато знав і бачив старенький Михайло. «Коли виїздили українці до Канади, поїхав і я, – часто оповідав дідусь. – Грошей трохи стовп, міг би й залишитись там назавжди, але додому, до рідної хати тягнуло – то словами, скажу вам, не передати. Повернувся таки додому, купив землі. Тоді казали: золотий капітал, який у вогні не горить і якого розбійник не візьме».

Дівчата вилізли біля багатого парубка, та Михайло обрав Катерину. Була вона вдовицею, двох діточок мала. Це коли Михайло хлопчиськом був, задивлявся на Катрю. Жили вони по сусідству. Та й Катрі Михайло теж подобався. Але коли поїхав до Канади, то всі думали, що там він і залишиться. Тоді й вийшла Катря замж. Нема чого Бога гнвити: чоловіка мала доброго. Двіє діточок разом нажили. Але, як кажуть, лихо приходить несподівано й тихо – раптово не стало Катрино Миколи. Залишилась жінка вдовою, а дітки – сиротами. Та не лякали Михайла чужі діти. З часом лелеки принесли Катерині із Михайлом ще одного синопка і донечку. Але різниці чи кривди між дітьми не було ніколи.
Продав Михайло згодом трохи поля і віддав у науку старших Катриних синів. Тішилися хлопці, руки батькові цілували. А тут війна:

смерть, кров. Подалися хлопці у Чорний ліс. З того часу, як кажуть, слід за ними простиг: де вони? Чи живі? Не знав і не знає цього й донині ніхто.
А потім у добровільно-примусовому порядку створювали у селі колгосп. Все відібрали від Михайла: віз, плуг, борони, навіть комору розвалили, бо потрібно було камінь перевезти на нове місце.
Михайлові й Катерині син та донька одружились, покинули дім. Роки збігали. Іноді приїздили діти, привозили гостинці татові й мамі, але завжди поспішали. А з часом і вони подались у світи...
Скромно жили Катерина із Михайлом, але що двоє, то двоє. Усе виглядали листоношу: чекали вісточки від дітей. А якось і приніс листоноша листа. Писав син, Богдас: «Живу в Лондоні, усе в мене добре, дасть Бог – побачимось». Що вже тишилися тоді старенькі! «Богу дякувати!» – складала вдячно руки перед образом Катерина, плачучи від радості.
А через неповних два роки прийшла страшна звістка: «Помер Богдан... Чекаємо вас. Через чотири дні хоронимо о 14 годині за лондонським часом». Обійнялися старенькі, затрусилися з горя, виверти сльози. «Та легше самому умерти, ніж поїхати на нашу пенсію...», – мовив Михайло до дружини. Дали на Службу Богу, щоб правила за Богдана, коли спустатимуть у чужу землю...
Дуже подалася після смерті сина Катерина. Донька теж майже не давалась чути. Про долю двох старших нічого не знала. Серце підказувало, що живі її діти. Перед смертю марити почала: казала, що сини

Заробітчанки

Іноземки мої, українки...
Українки – сумні італійки:
Мирослави, Людмили, Надійки.
Українки – сміливі іспанки,
Не якісь гордовиті панянки,
Своїх долі нелегких полонянки.
Звичайнісінькі заробітчанки.

Люби, Лесі, Галини, Мар'янки.
Українки – стійкі португалки:
Катерини, Марійки, Наталки.
Ви, як ті розтрижені галки,
Розлетілись далеко в світу.
Духмяніє у спогадах літо,
Підбігають усміхнені діти,

Пахне маминим спеченим хлібом.
Знову кажете: «Все, не поїду...»
На прощання веляючись в гори,
У дорогу збираються вкотре
Українки – терплячі угорки.
Іноземки мої, українки,
Не свої і не зовсім чужинки.
Загартовані вітром стеблинки...
Українки ви є, українки!

Наталка СЛОБОДЯНОК

Рослинне мило

Якщо хочете, щоб руки після роботи на городі чи в саду були чисті до близни, вирощуйте мильнянку. Її листя і суцвіття при розтиранні у воді дають «мильну» піну, якою добре змивається бруд. Можна просто потерти руки пучком трави. Миючі властивості має і коріння, що містить до 35 відсотків сапонінів. Воно дає відвари, що піняться подібно милу, які використовуються для миття вовняних і шовкових тканин.

У народній медицині мильнянку застосовують при бронхітах, подагрі, як жовчогінний засіб. З неї видоляють красиві букети, біло-рожеві квітки мають приємний запах.
Мильнянка – рослина багаторічна, дуже невибаглива, може рости на будь-якому ґрунті. Розмножують її як відрізками кореневищ, так і насінням. Поспіває вона у вересні.

Курям – моркву і конюшину

Для доброї несучості потрібно правильно годувати курочок. Лише зерна замало, їм потрібне кісткове, м'ясо-кісткове та рибне борошно, горох, макуха. Також можна давати буряк, моркву, капустяне листя, картоплю, подрібнені жолуді, сіно з конюшини, сушену кропиву, березові та липові віники, запарену хвою. В якості мінеральної підкормки підійдуть подрібнені мушлі, кістки, яєч-

на шаралупа, глина, крейда. Щоб їжа не прилипла до пір'я і не заклеювала ніс, додавайте до неї висівки або готовий комбікорм.

Яблучно-медові ласощі

Яблучний десерт

Необхідні продукти:
0,5 п. маргарину, 2 скл. муки, 100 г цукру, 1 ст. л. амонію, 0,5 скл. кефіру, сік з половини лимона. Замісити тісто і поділити на 6–8 коржів.
Крем:
До 1,5 кг потертих на грубій тертці яблук додати 50 г води і варити 15 хв. Коли остигне, додати 300 г масла і 1 скл. цукру. Добре розтерти до однорідної пухкої маси. Перекласти коржі.

Для пінок: 5 білків, 1 скл. цукру, 20 г ванільного цукру, 80 г ванільного пудингу, 125 мл олії.

Медвічник нашивкуруч

Необхідні продукти:
2 яйця, 1 скл. цукру, 4 ст. л. сметани, 2 ст. л. олії, 1 ст. л. меду, 2 ч. л. соди, погашеної оцтом, 1 скл. подрібнених горіхів, 1 упаковка ванільного цукру, 2 скл. борошна.

Приготування:
Тісто: просіяти борошно разом з розпушувачем і посікти з верхшквом маслом до крихт. Додати жовтки та цукрову пудру і швидко замісити тісто. Якщо треба, то при замішуванні тіста можна використати 1–2 столових ложки холодної води. Розділити тісто на дві нерівні частини. Загорнути у харчову плівку та відправити у покласти у морозильну камеру. Яблучна начинка: яблука почистити і натерти на грубій тертці. Викласти у кастрюлю. Додати цукор, сік та цедру лимона. Тушкувати, поки випарується волога. При потреби можна додати цукор. Коли остигне, висипати картопляний крохмал та ретельно вимішати.
Пінок: збити білки на пухку та стійку піну. Поступово додати цукор, постійно збиваючи на великих оборотах міксера. Далі обороти знизити до найменших та повільно сипати порошок пудингу. Наприкінці тонкою цівкою влити олію, збиваючи на низьких оборотах.
Форму, розміром 20х30 см, вистелити кулінарним папером. Натерти на грубій тертці більшу частину тіста. Злегка притрамбувати. На тісто рівномірно викласти яблучну начинку і покрити піною. На піну натерти меншу частину замороженого тіста.
Випікати при температурі 180 градусів приблизно 40 хвилин. При подачі притрусити плячок цукровою пудрою.

Приготування:
Яйця збити з цукром, додати сметану, олію, мед, соду, горіхи, ванільний цукор. Усе вимішати і висипати борошно. Форму встелити пергаментним папером і змастити його олією. Вилити туди масу і випікати 20 хв до рум'яного кольору. Охолоджений корж розрізати навпіл і перемастити будь-яким кремом. Порізати на невеликі шматки і притрусити потертим шоколадом.

«Пальчики оближеш»

Необхідні продукти:
Для тіста: 2,5 скл. борошна, 250 г вершкового масла, 1 ч. л. розпушувача тіста, 3 ст. л. цукрової пудри, 5 жовтків.
Для яблучної начинки: 1,3 кг яблук, 4 ст. л. цукру, 1 лимон, 1 ч. л. набору спецій для пряників, 2 ст. л. крохмалю картопляного.

Приготування:
Випікати при температурі 180 градусів приблизно 40 хвилин. При подачі притрусити плячок цукровою пудрою.

Наталія ГУМЕНЮК,
с. Оришківці
Гусятинського району